

NAGYBŐGŐ

A nagybőgőtanítás célja, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4–, illetve az 5–húros nagybőgőkre),
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a nagybőgő–irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato–technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testhelyzet és a hangszer tartás kialakítása.
- A hangszer és a vonó felépítése, részei.

- A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- A módosítójelek.
- A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem, metrum, mérőütés,
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszer tartás és vonófogás kialakítása.
- A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
- A bal kéz játéka fél- vagy I. fekvésben.
- Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,
- Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)

Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)

Streicher: Nagybőgőiskola I.

Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)

Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.
Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei .
- A hangszer- és vonókezelés, ezek jelrendszerének megismerése.
- A módosítójelek.
- A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
- A fekvésváltás.
- Legato játék
- Egyszerűbb üteművek, ritmusértékek.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszer tartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka a húrokon, hűrváltás bal kézzel, haránt-gyakorlatok.
- A pizzicato.
- Vonóvezetés, vonóbeosztás kétféle ritmusértékben, hűrváltás.
- Fekvésváltás

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)

Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)

Streicher: Nagybőgőiskola I.

Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)

Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlatok, gyermekdalok vagy népdalfeldolgozások eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Egy skála különböző vonásokkal,

– Két etűd,

– Egy zongorakíséretes előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Hangsorok, hármashangzatok, hangközök,

– A nyújtott és éles ritmus.

– A II., II/III., III. és III/IV. fekvés hangjai.

– Dúr skálák, hármashangzatok, hangközök.

– Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése.

– Indítás, befejezés.

– Természetes dinamika.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Vonóbeosztás: egész- és részvonások, ezek egyenletes sebességű összekapcsolása.

– A bal kézzel történő húr váltás

– A fekvésváltás

– A vibrato alapelveinek kialakítása, gyakorlása

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)

Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)

Streicher: Nagybőgőiskola I.

Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) (EMB Z 14177)

Kovács M.: Hat kis darab

Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmusú etűdök eljátszása.

Többféle ritmusértéket tartalmazó dalok vagy előadási darabok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Egy skála különböző vonásokkal,

– Két etűd,

- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Dúr és moll skálák, hármashangzatok két oktávon.
- IV., V., V/VI. fekvés hangjai.
- A triola, a szinkópa és a kettős nyújtópont.
- A váltakozó ütem.
- A tanult művek formai elemzése.
- Azonosságok, különbségek felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése, különféle vonásnemek.
- Nyújtott és éles ritmus külön vonóval és kötve (változó sebességű vonás).
- A martelé vonás.
- A bal és jobb kéz eddig tanult készségeinek fejlesztése, összehangolása, gyakorlása.
- Dinamikai különbségek árnyalt, igényes megoldása.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I.

Streicher: Nagybőgőiskola III.

52 válogatott etűd nagybőgőre

Simandl: 30 etűd

Slama: 66 etűd (30–ig)

Rakov: Gyűjtemény

Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130, 2721)

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Purcell: Ária

Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)

Gouffé: Concertino III. tétel

Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény

Etűdök és előadási darabok eljátszása szép formálással, dinamikai különbségekkel.

Preklasszikus vagy klasszikus szonáta tételpár, illetve előadási darab eljátszása az adott stílusban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddigi fekvések hangkészleteinek ismételése.
- Dúr két oktávon, hármashangzatok. A tenorkulcs.
- VI., VI/VII., VII. fekvés hangjai.
- Könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
- Triós forma, rondóforma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években a jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása, állandó csiszolása, fejlesztése.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika fejlesztése.
- A martelé vonás fejlesztése.
- Összetett vonásnemek.
- Egyujjas skálák egy húron.
- A hangindítás és a vonás–artikuláció fejlesztése.
- Fontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, risoluto) kifejezésének megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Könnyebb zenekari szólamok gyakorlása.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I–II. (Carl Fischer CF–O2941)

Streicher: Nagybőgőiskola III.

52 válogatott etűd nagybőgőre

Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre

Bille–Battioni: 12 válogatott etűd

Simandl: 30 etűd

Rakov: Gyűjtemény

Montag: Etude (EMB Z 4500)

Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130 I)

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)

Capuzzi: Concerto I. tétel (Boosey and Hawkes BHI1300002)

Olasz barokk szonáták (Pejtsik Á.) (EMB Z 14110)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú, fejlettebb vonókezelést kívánó, virtuóz etűdök eljátszása.
Különböző tempójú előadási darabok vagy szonátatétel–párok igényes előadása.
Dinamika, formálás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek.
- Triola, szinkópa, érték hosszabbító pont, kettős nyújtópont.
- Indítás, befejezés.
- Dinamikai különbségek alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés, vonóbeosztás fejlesztése, különféle vonásnemek.
- A bal kéz húr váltásának gyakorlása
- A fekvésváltás gyakorlása
- A martelé vonás.
- Nagyobb intervallumú fekvésváltások gyakorlása
- A vibrato-technika fogalma, alapelvei, értelme.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I.

Streicher: Nagybőgőiskola I–II.

Rakov: Gyűjtemény

Kolasinski: 3 darab

Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)

Trumpf: Leichte Spielstücke I. (Deutscher Verlag für Musik DV32088)

Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú etűdök eljátszása.

többféle ritmusértéket tartalmazó dal, illetve előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy előadási darab vagy koncert-tétel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Skálák két oktávon, hármashangzatok, kromatikus menetek.
- Hangközök, dupla fogás.
- Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek A tenorkulcs.
- Formai elemzések.
- Kamarazenélés

A hangszerkezelés fejlesztése

A vonókezelés fejlesztése.

Nyújtott és éles ritmus megszólaltatása kötve, illetve külön vonóval.

A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó kontrollja, gyakorlása, fejlesztése.
Egyujjas skála (skála egy húron).
Különféle hangsúlyok, zenei kiemelések ismerete, elsajátítása (pl. *sf*, *fz*, *fp* stb.).

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
Slama: 66 etűd (30–ig)
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer CF–O2941)
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Etude(EMB Z 4500)
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Gouffé: Concertino III. tétel
Dragonetti: Solo in D (Corelli témára)
Vivaldi: C–dúr koncert (EMB Z 8941)
Vivaldi: g–moll kettősverseny II. tétel
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Saint–Saens: Elefánt

Követelmény

Különféle ritmusú és tempójú etűdök eljátszása Preklasszikus vagy klasszikus szonátákból tételpárok.
Előadási darabok és egyszerűbb koncertek eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Skálák, hármashangzatok, A váltakozó ütem.
- A hüvelykujjfogás alapismeretei
- Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.
- Az I. hüvelykujjfekvés.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése, az eddig tanult ismeretek gyakorlása, fejlesztése.
- Különféle speciális vonások elsajátítása
- A bal és a jobb kéz eddig tanult ismereteinek fejlesztése, összehangolása.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.
- Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II–III. a, b, c és IV.
Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Simandl: 30 etűd
Trumpf: Leichte Spielstücke II.
Scarlatti: 3 szonáta
Eszlár: Duó I.
Capuzzi: Concert I. tétel
Dragonetti: Andante
Galliarde: Szonáta
Marcello: e–moll és a–moll szonáták

Követelmény

Nehezebb ritmikájú és hosszabb terjedelmű etűdök eljátszása Klasszikus szonáták, előadási darabok
Az eddig tanult zenekari szólamrészletek ismétlése, gyakorlása, a repertoár bővítése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a tanult fekvéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a hangszer és a vonót helyesen tartani,
- tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
- szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,
- különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról

eljátszani,

- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
- Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- kulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.

Legyen képes

- megfelelően vonót vezetni és váltani,
- helyesen fekvést váltani,
- többféle artikulációt alkalmazni,
- sokféle dinamikával nagybögőzni,
- egyszerűbb zenekari szólamrészleteket játszani.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:

- skála 2 oktávon,
- szabadon választott etűd,
- két zongorakíséretes darab/ tétel.

A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. A darabokat kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Nagybögő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
- Egy etűd; Montag L.: Nagybögőiskola II. (EMB 1884) kötetből 47. old. 21. d–moll etűd, 76. old. 20. G–dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 3. B–dúr etűd, 8. g–moll etűd, 17. e–moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta két (lassú és gyors) tétele; B. Marcello: e–moll, a–moll szonáta, Galliar: e–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; Montag L.: Nagybögőiskola II. kötetből (EMB 1884) 129. old. 2. e–moll etűd, III/B kötetből (EMB 4430) 32. old. 29. B–dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e–moll etűd, 7. a–moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 4. b–moll etűd, 10. d–moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta két tétele, vagy klasszikus versenymű egy tétele; W. de Fesch: d–moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert (Hofmeister), Capuzzi: Koncert (Hofmeister), A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamokban elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a fekvésváltás, a bal kéz legato játékanak fejlesztése;
- a játék mozgékonyágának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
- a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése;
- a hűrváltás ellenőrzése, fejlesztése;
- a jobb kéz csuklómozgásának fejlesztése;

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.

Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Verrimst: 25 etűd

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Hrabe: Etűdök I.

Storch: Etűdök I. 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Gárdonyi Z.: Szvit

Beethoven: Kontratánc

Händel: Adagio és Allegro

Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Galliarde: Szonáta

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában.
- A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a nehezebb fekvések gyakorlása (nagyobb intervallum): II/III. fekvés, valamint az V/VI., VI/VII., és a VII. fekvés;
- összetett vonások;
- a húr váltásokat segítő „csuklólazítás”;
- a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
- a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.

Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Verrimst: 25 etűd

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Marcello és Vivaldi szonáták

Gárdonyi Z.: Szvit

Beethoven: Kontratánc

Vas L.: Szólószonáta

Vas L.: Mikrokoncert (Hommage à Montag)

Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Fesch: F–dúr szonáta

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták,

koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- összetett vonások;
- a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
- a hűváltásokat segítő „csuklólazítás”;
- összetett vonásnemek elsajátítása,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe,
- a hüvelykujjfékvés ismerete;

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etűden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etűden (Hofmeister FH6004)

Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik

Flesch: Skalensystem

Scarlatti: 3 szonáta

Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)

Ariosti: Szonáta

Farkas: Népdalszonatina

Eszlár: Szonatina

Eszlár: Rapszódia

Vas L.: Szólószonáta

Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Beethoven: Kontratánc

Händel: Adagio és Allegro

Csajkovszki: Arioso

Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)

Követelmény

A hangszer szólirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamara-irodalmában.
- A zenekari basszus szólások ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
- a fekvésváltás-technika fejlesztése,
- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik

Flesch: Skalensystem

Scarlatti: 3 szonáta

Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)

Ariosti: Szonáta

Farkas: Népdalszonatina

Eszlár: Szonatina

Eszlár: Rapszódia

Vas L.: Szólószonáta

Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)
Vivaldi: a–moll koncert
Bach: Air és Arioso
Pergolesi: F–dúr szonáta

Követelmény

A hangszer szólirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése (pl. Bottesini, Rossini, Beethoven, Brahms, Verdi és mások művei).

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (RicordiER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik

Flesch: Skalensystem

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)

Ariost: G–dúr, F–dúr szonáta
Händel: Adagio, Allegro
Beethoven: Kontratáncok
Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig tanult elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- összetettebb vonásnemek elsajátítása,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe,

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Libon: Etűdök

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Simandl: Koncertetűdök

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Gregora: Etűdök

Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik

Flesch: Skalensystem

Scarlatti: 3 szonáta

Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
Pichl: Koncert (HofmeisterFH2013)
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Vas L.: Mikrokonzert

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- arpeggió játék

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)

Simandl: Koncertetűdök

Slama: 66 etűd (Hofmeister) (FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) (FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister) (FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister) (FH6004)

Gregora: Etűdök

Scarlatti: 3 szonáta

Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)

Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszlár: Szonatina
Eszlár: Rapszódia
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Csajkovszkij: Szomorú dal
Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
Bottesini: Old Robin Gray
Bottesini: Elégia
Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.

Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két nehezebb, hosszabb etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, irányja

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- a fekvésváltás–technika fejlesztése,
- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- összetettebb vonásnemek elsajátítása,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
- gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
- virtuóz vonások, pl. spiccato, saltato stb. elsajátítása,
- a vonókezelés speciális módjai a zenekari játékban: col legno, sul tasto, sul ponticello, Bartók–pizzicato stb.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
Hrabe: Etűdők I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etűden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etűden (Hofmeister FH6004)
Gregora: Etűdők
Farkas: Népdalszonatina
Sperger: Szonáta
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II.
Csajkovszkij: Szomorú dal
Dvořák: Melódia
Dragonetti: Andante és rondó
Dragonetti: 12 keringő
Saint-Saëns: A hattyú
Rubinstein: Melódia
Bottesini: Elégia
Koussevitzky: Szomorú dal
Fauré: Álom után
Rachmaninov: Vocalise
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Hofmeister: Koncert
Dittersdorf: Koncert
Vas L.: Mikrokonzert

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.

Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két nehezebb, hosszabb etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfekvéseket.

Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tisztán és pontosan játszani,
- az alapvonások sokrétű alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- folyamatosan, szép hangon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játszóméchanizmusának összehangolására,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
- virtuóz darabok eljátszására.

Rendelkezzék

- igényes és fejlett hallással,
- precíz ritmusérzéssel,
- koncentrálóképeséssel,
- biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.

Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Nagybőgő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd / 3. D–dúr, 4. b–moll etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /2. Asz–dúr, 7. a–moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű egy tétele zongorakísérettel; B. Marcello: 6 szonáta/a–moll, e–moll; W. de Fesch: d–moll, F–dúr szonáta; Ariosti: G–dúr, F–dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert (Hofmeister), W. Pichl: Koncert, A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet (EMB 2721) /Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 23. oldal 16. etűd, III.b kötet (EMB 4430) 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd (Hofmeister) 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert–etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) 8. G–dúr, 13. F–dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök (Hofmeister) nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű két tétele; Eccles: g–moll szonáta, Corelli: d–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr (Hofmeister), d–moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, (Hofmeister) W. Pichl: Koncert (Hofmeister), K. Dittersdorf: E–dúr koncert (Schott) nehézségi szintjén.
- Egy előadás darab; Bottesini: Elégia, Saint–Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,

- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, méretű, minőségű, jól beállított hangszer, tartozékokkal együtt (vonó, tok).

Évente, hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.

Jól hangolt zongora vagy pianínó.

Legalább két darab kottatartó.

Metronóm.